

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMACINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasil): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 36.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1914.

Leto II.

Podpisujte vojno posojilo!

Moderna vojna zahteva najskrajnejši napor vseh sil in poleg vojaštva, ki se z občudovanja vredno hrabrostjo bori na bojnem polju, mora tudi vse drugo prebivalstvo z dejanji podpirati to veliko delo ter z združenimi močmi pomagati do zmage.

Stroški za vojno so veliki in ob sebi je umljivo, da jih država ne more pokrivati iz svojih rednih dohodkov, ampak da si mora pomagati na drug način. Naša državna uprava se je odločila za najetje kratkodobnega vojnega posojila in se obrača do domačega prebivalstva avstro-ogrskega, da kupi blagajnične nakaznice, ki jih izda.

Vojno posojilo bo davka prosto in se bo obrestovalo po 5½ odstotkov, in če se vpoštevata še kurz, bo znašalo dejansko obrestovanje 6%. V naši državi že dolgo ni bilo za državne papirje zagotovljeno tako visoko obrestovanje in je torej z novim vojnim posojilom zagotovljeno vsakemu, kdor kupi take državne papirje, da se mu bo njegova glavnica dobro obrestovala.

Podpisovanje na vojno posojilo se začne 16. novembra in se zaključi 24. novembra.

V takih časih kakor so sedanji, je patrijotična in častna dolžnost vsakega posameznika, da omogoči državi pokritje stroškov za vojno. To stori toliko laglje, ker mu je zagotovljeno izdatno obrestovanje njegovega denarja in najame država to posojilo le za kratko dobo.

Razmere so take, da mora danes avstro-ogrsko prebivalstvo iz lastne moči pomagati državi in ji dati, kar je treba, da zamore srečno in uspešno nadaljevati vojno. Vse prebivalstvo je soodgovorno za uspehe na bojnem polju, čim boljše in izdatnejše bodo svoje dolžnosti do države izpolnjevali tisti, ki so ostali doma, toliko laglje in toliko izdatnejši bodo uspehi armade.

Vsi krogi prebivalstva so poklicani, da pomagajo v sedanjem času in najlaglje zamorejo

to storiti, če podpišejo vojno posojilo. To store lahko ne samo tisti, ki so bogati, ampak tudi vsi drugi sloji, vsi krogi.

Uspeh posojila bo dokaz življenske moči naše monarhije in krepke volje njenega prebivalstva, podpirati državo na vse načine; uspeh tega posojila bo pa tudi izraz zaupanja, ki ga ima prebivalstvo do države in bo ošabnim sovražnikom posvedočil, kako krepko, enodušno in neustrašeno stoji prebivalstvo ob strani svoji armadi.

Želeti je in upati je, da bo udeležba pri tem posojilu impozantna. Kako sijajno se je izkazala Nemčija! Tam so vsi krogi tekmovali, da spravijo skupaj velikansko posojilo in izkazali so se tako — firma Krupp je sama podpisala 25 milijonov mark — da je bilo posojilo v najkrajšem času pokrito. Ali naj mar naša država zaostane? Nikakor ne! Udeležba naj bo impozantna in je lahko impozantna, če bo vsak izpolnil svojo dolžnost do domovine.

Podpisati vojno posojilo je danes, kakor rečeno, patrijotična in častna dolžnost vseh krogov. Zavest, da mora naša država v sedanji vojni zmagati, nas mora navdajati vse in ta zavest nam bo dala moč tudi za to, da bomo radi pomagali državi tudi pri vojnem posojilu. Skupno s svojim zaveznikom stoji naša država v boju proti veliki in močni koaliciji, ki jo je združila zavist, mržnja in pohlepnost po tuji zemlji. Prav iz spoznanja, da so sovražniki močni, moramo zajemati čut dolžnosti, da treba napeti vse sile ter si z zmago zagotoviti pogoje mirnega razvoja. Zato pa dajmo državi, kar potrebuje in pomagajmo ji po svojih najboljših močeh. To storimo najlaglje s podpisovanjem vojnega posojila. Iz tega posojila bo vzknila zmaga naše hrabre armade in ž njo se bo začelo novo, srečno življenje.

Svetovna vojna.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Na severovzhodnem bojišču ni bilo večjih bojev.

Dunaj, 12. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 12. novembra:

Razen zmagovitih konjeniških bojev pri Kozminku proti nekemu ruskemu konjenškemu koru se včeraj na severovzhodnem bojišču niso vršile nobene večje borbe.

Zavrnilo smo sovražne izvidne oddelke, ki so se hoteli poučiti o naših kretanjih.

Pri izvedbi sedajšnjih operacij se je iznova pokazala preizkušena vrlina in sposobnost naših čet za boj.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Skupno število vojnih ujetnikov v monarhiji znaša 92.727 mož. — Rusi v Tarnowu, Jaslu in Krosnu.

Dunaj, 13. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 13. novembra opoldne:

Na severu se včeraj ob fronti naših armad ni prigodilo ničesar pomenljivega. Sovražnik je vkorakal v Tarnow, Jaslo in Krosno. Skupno število v monarhiji interniranih vojnih ujetnikov je do včeraj naraslo na 867 častnikov in 92.727 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Mir na severni fronti.

Dunaj, 14. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo z dne 14. novembra:

Na severovzhodnem bojišču tudi včeraj na naši fronti ni bilo bojev.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Junaška obramba Przemysla. — Odbiti ruski napadi v Karpatih.

Dunaj, 15. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 15. novembra opoldne:

Obramba trdnjave Przemysl se vrši kakor pri prvem obkoljenju z največjo aktivnostjo. Včerajšnji srdit izpad je potisnil sovražnika do višine pri Rokietnici. Naše čete so imele pri tem izpadu samo minimalne izgube. — V Karpatih smo posamne sunke sovražnih vojev odbili brez težave. Tudi na ostali fronti ne more prodreti rusko rekognosciranje.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Novi boji na severnem bojišču.

Dunaj, 16. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 16. novembra:

Na severnem bojišču so se včeraj jeli razvijati boji na posamnih točkah naše fronte.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Zavzete ruske utrdbe severno od Krakova. — Odbiti ruski napadi. — Učinek zmage pri Kutnu.

Dunaj, 17. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 17. novembra opoldne:

Naše čete so udrle iz prostora pri Krakovu ter včeraj zavzeli sprednje sovražnikove utrdbene črte severno od državne meje. V prostoru pri Wolbromu in Pilici so Rusi prispeli večinoma samo v podmočje našega artilerijskega ognja. Kjerkoli je napadla sovražna artilerija, je bila odbita. Eden izmed naših polkov je ujel 500 sovražnikov in uplenil dve strojni puški. Nemška zmaga pri Kutnu že učinkuje na splošni položaj.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

Nova bitka v ruski Poljski. — 3000 ujetih Rusov.

Dunaj, 18. novembra. Uradno razglašajo dne 18. novembra:

Podlistek.

Beseda ljubezni.

Novela, slovaški spisal Janko Jesenský. — Posl Podravski. (Dalje.)

V istinitosti pa se je že zgodilo nekaj povsem enostavnega. Zaročenko mu je poljuboval neki lahkoživec na plesišču v stranski sobi. Našel ju je ondi sama. Videl jo je na pol ležečo, oprto z laktom na divan. On je stal za divanom, sklonjen proti njenemu belemu licu s stegnjenim vratom proti njemu, opojeno in z zaprtimi očmi. Pravcat „Vertige“ v življenju.

Z velikim samozatajevanjem se je takrat Čurin zavrtel na peti ter šel ven iz sobe. Oblekel je suknjo ter šel domov. Rad bi se bil vrnil. Hotel je pokregati Heleno s trpko, bolešno, razžaljivo besedo, katero bi si zapomnila, katera bi ji ležala vedno na srcu ter ji neprestano težila dušo. A premagal se je. Čutil je fizično bolečino. Grenkost žolča nad preziranjem, bolest nad izgubljeno ljubeznijo. Močno je mahal s palico ter udarjal po kamenitem tlaku, da se mu je zlomila, kos, ki mu je ostal v pesti, je vrgel daleč proč od sebe.

Prišlo mu je na misel, da se je tako zlomila tudi njegova ljubezen kakor sedaj ta palica. Nikdar se več ne opre ob njo. Ne opre se na nikogar. Ne bo verjel nikomur. Zlasti pa še ženski, dekletu.

Šel je naravnost domov. Hodil je kakor blazen po sobi. S pestjo je otepal mize, tolkel se po čelu in preklinjal sebe, njo in vse ženske. Vzel je njeno fotografijo z mize ter jo vrgel v koš. Na to je sežgal njena pisma. Snel si je prstan z malega prsta ter ga zavrgel. Dvakrat je zažvenkljal na tleh ter se zakotal nekam pod posteljo. Kmalu na to je zapodil prijatelja, ki je prišel za njim in mu svetoval, naj pozove na dvoboj tega bedastega Nemca, ki ga je razžalil.

„Ti me žališ!“ je kričal, „ko mi nasvetuješ.“

„Nasilje od njegove strani.“

„Nasilja ni. Imel bi videti.“ In pred očmi mu je zabliskal bel Helenin vrat z dekoletovanimi prsi.

„Daj mi mir! Pojdi! — Ne potrebujem tvojega nasveta.“ Besnel je in porival prijatelja proti durim.

„Ne grem. Razčiljen si!“

Čurin je obstal sredi sobe ter se nasmejal. Dunajčan, tovariš, misli na revolver, na strup. Pa še to! Tega pa zares ne bi storil za njo. Zlasti sedaj ne. Da bi se ona veselila zmage! Da bi jo on, uprav on, ovil

Operacije zavezniških armad so prisilile ruske čete v ruski Poljski k bitki, ki se je razvila na celi fronti pod ugodnimi pogoji. Ena izmed naših bojnih skupin je včeraj ujela nad 3000 sovražnikov.

Napram tem velikim bojem ima prodiranje ruskih čet proti Karpatom samo podrejen pomen. Pri debuširanju iz Grybowa je nepričakovan ogenj naših baterij razpršil močno sovražno konjenico.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl Höfer, generalmajor.

Z nemško-francoskega in nemško-ruskega bojišča.

Francosko-angleška armada se je umaknila preko reke Yser do morja. — Na vzhodu so Nemci odbili Ruski napad pri Kališu.

Berolin, 12. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada: Veliki glavni stan dne 12. novembra dopoldne.

Sovražnika, ki je prodril preko Nieuporta do predkraja Lombard Zyde, so naše čete vrgle preko reke Yser. Neprijatelj je zapustil vzhodno obrežje reke Yser do morja. Napad preko Yserskega kanala južno od Dixmuidena je napredoval. Na ozemlju vzhodno od Yperna so prodrle naše čete še naprej. V celem smo ujeli več kot 700 Francozov ter uplenili 4 topove in 4 strojne puške. Sovražne napade zapadno od Argonskega lesa in v lesu samem smo zavrnil.

Na vzhodu je odbila naša kavalerija vzhodno od Kališa nadmočno rusko konjenico, ki je jela znova prodirati. Vrhovno armadno vodstvo.

Pri Ypresu so Nemci ujeli 1100 Francozov. — Nova bitka v vzhodni Prusiji.

Berolin, 13. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan dne 13. novembra dopoldne.

z nekako interesantno romantiko? Storil jo zanimivo. Povišal jo nad ostale, radi katerih se nihče ni ustrelil. Ne. Ne. Ona mu je ničla in hoče jo videti nesrečno, revno, poteptano, še nižjo, še bolj podlo, nego je bila. Kakor mu je ona rekla danes, da je on ničla, in kakor je danes on nesrečen, ugonobljen, reven, poteptan, nizek in podel. Eh! Kakor bi bil. Niti nikdar ni bil. Hoče biti ponosen. Kaj mu je ona mar?

„Pojdi! Pojdi!“ je zarohnel na prijatelja. „Ne ustrelim se. Niti se ne zastupim ali obesim. Ne utopim se!“

In moral mu je dati roko. Šele potem je odšel. Ponosen hoče biti. Mora potlačiti vsak občutek do nje, mora zapoditi vsako misel, ki jo ovija. Potreba je premagati se z lastno energijo. Hoče se bojevati proti samemu sebi. Noče se vdati ne doma, niti na ulici žalosti in tožbi njegove onečaščene, poteptane duše ter jo čim poprej rešiti verig, katere jo stiskajo. Potem pa prerojeno, prekaljeno ne nesti je prvi ženski nasproti. Zapreti jo hoče z močnimi ključavnicami, da je ne bi odprl niti najnežnejši pogled dekleta, najvdanejšee zaupanje prijatelja. Noče verjeti nikomur, marveč hoče se smejeti vsakemu in vsemu.

Takšen sklep je napravil Čurin. Ni odgovoril ne na prvo, niti na drugo Helenino pismo, v katerih ga

V Yserskem sektorju pri Nieuportu so zadele naše mornariške čete sovražniku najtežje izgube in so ujele 700 Francozov. V dobro napredujočih napadih pri Ypernu smo ujeli nadaljnjih 1100 mož. Srdite francoske napade zapadno in vzhodno od Soissons so odbili z občutnimi izgubami za Francoze.

Na vzhodnopruski meji pri Eydtkuhnenu in južno od tod, vzhodno od jezerske pokrajine so se razvili ponovni boji. Odločitve še ni.

Vrhovno armadno vodstvo.

Uspešni boji Nemcev v Flandriji. — V Vzhodni Prusiji bitka še ni odločena.

Berolin, 14. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan, dne 14. novembra dopoldne.

Boji v zapadni Flandriji še trajajo, zavira jih v zadnjih dneh deževno in viharo vreme. Naši napadi so počasi napredovali. Južno od Yperna smo ujeli 700 Francozov. Angleške napade zapadno od Lilla smo odbili. Pri Berry au Bac so morali Francozi izprazniti neko dominirajočo pozicijo. V argonskem lesu je naš napad dobro napredoval. Francozi so imeli velike izgube in so tudi včeraj zopet pustili nad 150 ujetnikov v naših rokah.

V Vzhodni Prusiji borba še traja. Pri Soldavi še ni odločitve. V okolici Wloclawka smo vrgli neki ruski armadni zbor nazaj; ujeli smo 1500 sovražnikov in uplenili 12 strojnih pušk.

Nemško uradno poročilo o bojih na zapadu in na vzhodu.

Berolin, 15. novembra. (Kor. urad.) Uradno: Boji na desnem krilu so imeli tudi včeraj pod vplivom neugodnega vremena le malo uspeha. Pomikajoč se s težavo naprej, smo ujeli par sto Francozov in Angležev ter uplenili dve strojni puški. V Argonskem lesu se nam je posrečilo razbiti neko francosko oporišče in je zavzeti v naskoku. Poročilo Francozov, da so spr-

je prosila odpuščanja. Dobro se mu je vtisnila v spomin slika v mali čumnati. Samo stegniti vrat proti njegovim ustam. Zaman je vsak izgovor o nasilju. Saj moški so preveč boječi, ali preveč prizanesljivi, da bi napravili vlom k poljubovanju zoper žensko voljo.

Grozno se je mučil. Nehal je hoditi v kazino, v krčmo, da ga nikjer ne bi dosegel kak smešen pogled ali beseda. Bil bi se stepel. Bil bi se izdal. Vrhutega pa se je izdajal neprestano doma, kjer ga nihče ni videl. Položil je fotografijo na mizico. Zavržen prstan je tudi sam poiskal. Obžaloval je, da je sežgal pisma. Na večer je hodil na sprehod, a to zmerom v smeri proti njihovi hiši. Toda za sto korakov pred njo se je obrnil in šel nazaj. Kadar je bila mračna noč brez meseca, je zašel vsekdar tjekaj pod okna, obstal ter ogledoval spuščene zavese in duri. Oziral se je naokrog, boječ se, da ga ne bi kdo videl. Kakor tat se je splazil na drugo stran, ako je videl luč v njenem oknu, da ga ne bi videla, in vdrugič je zopet le prišel, hoteč videti osvetljene polknice, ali pa njo tako neopažen, kako spušča zavese, kako njena temna postava stoji pri oknu in zgine njena silhueta pri v sobi.

(Dalje prihodnjič.)

vili pri Coincourtu, južno od Marsala, neki naš oddelek v nered, je izmišljeno. Francozi so marveč imeli tam znatne izgube, mi pa nismo izgubili niti enega moža.

Na vzhodu še trajajo boji na vzhodnopruski meji in v ruski Poljski. Odločitve še ni.

Nemške zmage pri Lipnu in Wloolawku. — Nad 28.000 ujetih.

Berolin, 16. novembra. (Kor. urad.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan dne 16. novembra dopoldne:

Na zapadnem bojišču sta včeraj obe stranki kazali vsled vladajočega viharja in vsled snežnih zameotov le malo aktivnosti. V Flandriji so naši napadi počasi napredovali. V Argonskem lesu pa smo izvajali nekaj večjih uspehov. — Boji na vzhodu še trajajo. Včeraj so naše v Vzhodnji Prusiji se boreče čete odbile sovražnika v okolici južno od Stallupöna. Naše čete, ki operirajo v Zapadni Prusiji, so se uspešno ustavile ofenzivi ruskih čet pri Soldavi in so vrgle v zmagovitem boju pri Lipnu ruske kolone, ki so prodirale ob desnem bregu Visle, nazaj na Plock. V teh bojih smo do včeraj ujeli 5000 sovražnikov in uplenili 10 strojnih pušk. V bojih, ki so se nekaj dni sem vršili kot nadaljevanje uspeha pri Wloclawku, je padla odločitev. Več ruskih armadnih zborov, ki so nastopili proti nam, smo potisnili preko Kutna. Kolikor smo dosedaj dognali, so izgubili Rusi 23.000 mož na ujetnikih, najmanj 70 strojnih pušk in doslej še neugotovljeno število topov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci so na zapadu osvojili Chatillon. — Nova, še ne odločena bitka pri Lodzu. — Porazena ruska konjenica pri Pillkallenu.

Berolin, 18. novembra. (Kor. urad.) Wolffov biro poroča: Veliki glavni stan dne 18. novembra dopoldne.

Boji v zapadni Flandriji se ne nadaljujejo. Položaj je v bistvu neizpremenjen. V Argonskem lesu smo napadajoč uspešno prodirali. Francoske napade južno od Verduna smo odbili. Napad proti našim četam, ki smo jih pri St. Mihielu pomaknili na zapadno obrežje reke Mas, se je po prvotnem uspehu popolnoma ponesrečil. Naš napad jugovzhodno od Cireyja je napolil Francoze, da so zapustili del svojih pozicij. Naše čete so v naskoku zavzele Chatillon.

Na Poljskem so se v okolici severno od Lodza razvili novi, sedaj še neodločeni boji. Jugovzhodno od Soldave smo prisilili sovražnika, da se je umaknil na Mlavo. Na najskrajnejšem severnem krilu smo dne 16. in 17. novembra porazili močno rusko konjenico in jo vrgli preko Pillkallena.

Vrhovno armadno vodstvo.

Na Francoskem ni boj.

Berolin, 17. novembra. (Kor. urad.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan dne 17. novembra dopoldne. Tudi včeraj je na zapadnem bojišču vladal v splošnem mir. Južno od Verduna in severovzhodno od Cireyja so Francozi brezuspešno napadali. Operacije na vzhodnem bojišču so nadalje ugodno napredovale. Natančnejših poročil še ni.

Vrhovno armadno vodstvo.

Poraz angleškega brodovja pri Middelkerquu.

Lipsko, 17. novembra. (Kor. urad.) „Leipziger Tageblatt“ izve iz podučnega vira o tridnevni bitki pri Middelkerquu, v katerem je bilo angleško brodovje, ki je nemško armado silno ogrožalo, poraženo, te-le podrobnosti:

Nemški poljski artileriji se je posrečilo, storiti sedem ladij brodovja Hooda za boj nesposobnih. Ena ladja se je kmalu nato potopila.

Dne 24. oktobra so bile neka križarka in dve torpedovki poškodovane, nakar so te ladje hitro izginile.

Dne 25. oktobra je priplulo mnogo angleških ladij ter obsulo nemške obrežne baterije s točo težkih granat. Našteli so kakih 1000 strelcev, ki so zadeli deloma v bližini nemških baterij, niso jim pa napravili posebne škode. Nasprotno so bile zopet tri angleške ladje „Falcon“, „Brillant“ in „Rinaldo“ poškodovane tako, da so bile nerabne za nadaljnji boj. Izgubile so tudi mnogo častnikov in mož.

Dne 26. oktobra storjeni poskus, razbiti nemške baterije, se je popolnoma ponesrečil. Iz velike daljave so začele ladje streljati, morale pa so se zopet umakniti. Neka nemška granata je zadela kotel in stroje torpednega rušilca, ki se je kmalu nato potopil. Od takrat se angleške ladje niso več upale blizu do obali. Njih ogenj je bil brezuspešen, tako da je mogla nemška artilerija nadaljevati svoje operacije proti sovražni fronti pri Nieuportu.

Z južnega bojišča.

Prodiranje naše armade v Srbijo. — Srbi se umikajo proti Kočeljevi in Valjevu.

Dunaj, 22. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno, dne 12. novembra: Med neprestanimi boji s sovražnimi zadnjimi četami, ki so se vgnezdile v preje pripravljenih pozicijah, smo včeraj nadaljevali zasledovanje na celi fronti ter dospeli v obče do višinske črte vzhodno od Osečine, Nakučanov in Novega sela ob Savi. Nasprotnik se na celi črti umika proti Kočeljevi in Valjevu, kjer po poročilih naših zrakoplovcev mnogo tisoč trenskih voz zavira vsak promet. Razen vojnega plena, o katerem smo včeraj poročali, smo znova uplenili 4 topove, 14 municijskih voz, 1 municijsko kolono, več municijskih in provijantskih zalog, tren, šatore in drug vojni material; takisto mnogo ujetnikov, katerih število še ni znano.

Srbi se umikajo tudi od Valjeva. — Naša armada pred Valjevom.

Dunaj, 13. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 13. novembra: Sovražnik nadaljuje umikanje od Kočeljeve in Valjeva proti vzhodu. Ob Savi smo v naskoku zavzeli Uščo, dosegli Beljin in Banjani. Sovražna utrjena črta Gomila — Draginje je že v naši posesti. Dosegli smo Sopot-Stolico. Od zapada in severozapada prodirajoče kolone so se — podrobnosti ne moremo objaviti — približale Valjevu. Pri tem je zlasti južna kolona v najtežavnejšem terenu izvršila občudovanja vredne čine.

Prodiranje naše armade v Srbijo. — Uspešno sodelovanje naših rečnih monitorjev.

Dunaj, 14. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno dne 14. novembra.

Naše prodiranje je naletelo severozapadno od Valjeva na močan odpor. Tudi otežujeta dež in sneg.

ki sta omehčala zemljo, nadaljnji transport naše artilerije. Vkljub temu so pridobile vse naše kolone še naprej na prostoru, so zavzele več važnih pozicij ter dosegle črto Skela na Savi do južno od Kočeljeve, ter v nadaljnji smeri čisto do Drine. Ujeli smo mnogo sovražnikov, ki izjavljajo, da se hočejo Srbi pri Valjevu znova upreti. V nekaterih polkih je baje izbruhnil punt. V zadnjih dneh so zelo uspešno sodelovali tudi monitorji „Körös“, „Maros“ in „Leitha“. Podpirali so zmagovito prodiranje naših čet ob Savi z uničujočim ognjem v sovražnikov bok.

Naša ofenziva proti Srbiji.

Dunaj, 15. novembra. (Kor. urad.) Da bi dobil čas za odvoz svojega trena, je sovražnik pričel znova z odporom severno in zapadno od Valjeva. Našim četam se je včeraj po ljutih bojih posrečilo zavzeti ključ do sovražnih postojank, višine pri Kamenici.

Ujeli smo 580 mož ter uplenili mnogo orožja in streliva. Čete so snoči stale pred Obrenovcem pri Ubu in v napadu na gorski hrbet Jantino na črti vzhodno od Kamenice, v južni smeri pa blizu do Stubice, na cestnem prelazu med Rogaćico in Valjevem.

Naša armada je prodrla do reke Kolubare. — Valjevo in Obrenovac v naših rokah.

Dunaj, 16. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 16. novembra: Na južnem bojišču niso dale naše zmagovite čete s svojim trdovratnim zasledovanjem nobenega časa sovražniku, da bi se zbral k ponovnemu resnemu odporu v svojih številnih, zlasti pri Valjevu že več let sem pripravljenih, utrjenih pozicijah. Zato so se tudi včeraj pred Valjevem razvili samo boji s sovražnimi zadnjimi četami, ki smo jih vrgli po kratkem odporu. Sovražnik nam je pustil na bojišču ujetnike. Naše čete so dosele do reke Kolubare ter zasedle Valjevo in Obrenovac. Sprejem v Valjevu je bil značilen. Najprvo cvetlice, toda samo v prevaro; sledile pa so jim neposredno bombe in krogle iz pušk.

Belgrad pred padcem.

Vojni poročevalci javljajo: Naše hrabre čete so vzele dne 15. novembra zjutraj po dveurnem ljutem artilerijskem ognju Obrenovac v naskoku. Navdušenje je bilo velikansko.

Pot na Belgrad je od zapada prosta. Mesto se bo najbrže že v najbližjih urah nahajalo v naših rokah. Naše težke havbice so zadnje dni obstreljevale belgrajsko trdnjavo. Sovražnik ni odgovarjal.

Pretekli torek so poskusile slabe naše čete pri Smederevu na videz prekoračiti Donavo. Potom te demonstracije se jim je posrečilo dognati, da se nahajajo v dolini Morave močne sovražne čete.

Neki stotnik generalnega štaba je odšel kot parlamentar v Belgrad ter je zahteval, da se mesto tekom ene ure preda. Ker ni dobil odgovora, so pričele naše baterije dne 16. novembra zvečer z najhujšim obstreljevanjem trdnjave.

Naše čete prekoračile reko Kolubaro. — Naši v Valjevu.

Dunaj, 17. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 17. novembra. Na južnem bojišču so se naše čete včeraj pomaknile do Kolubare.

Nekateri oddelki so jo že prekoračili, dasi je sovražnik razdejal vse mostove. V Valjevu, kamor je že prispelo višje poveljstvo, smo brzo vzpostavili mir in red. Mesto je od srbskih čet veliko trpelo. Neki majhen konjeniški oddelek je včeraj ujel 300 sovražnikov.

Prodiranje v Srbijo. — 1400 Srbov ujetih.

Dunaj, 18. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 18. novembra. Na jugovzhodnem bojišču na več točkah večji boji, ob razdejanih prehodih preko reke Kolubare naše čete že na onostranskem bregu. Dne 16. novembra smo ujeli 1400 sovražnikov in uplenili mnogo vojnega materijala.

Dnevno povelje nadvojvode Friderika in poveljnika balkanske armade feldcajgmostra Potioreka.

Feldcajgmojster Potiorek, vrhovni poveljnik naše balkanske armade, je danes izdal na svoje čete ta-le oklic:

Po devetdnevnih bojih proti trdovratnemu, številnejšemu, v skoro nepremagljivih utrdbah se branečemu sovražniku, po devetdnevnih pohodih skozi brezpotna skalovita gorovja in brezdanja močvirja, v dežju, snegu in mrazu, so naše hrabre čete V. in VI. armade dosele do Kolubare in prisilile sovražnika na beg. V teh bojih smo ujeli nad 8000 sovražnikov ter uplenili 42 topov, 31 strojnih pušk in bogat vojni materijal. Domovina ne bo odrekla temu junaškemu činu svoje hvalečnosti in svojega občudovanja, moja dolžnost pa je, da izrečem polno priznanje vsem četam za odlično zadržanje in da izrazim v imenu Najvišje službe najtoplejše zahvalo vsem častnikom in vojakom V. in VI. armade.

Kljub uspehu, ki smo ga izvojevali s težkimi žrtvami in silnimi napori, vendar pa še ne smemo mirovati.

Toda odlično razpoloženje meni podrejenih čet jamči za to, da bomo stavljeni si nalogo tudi zmagovito končali v zadovoljnost svojega Najvišjega vojnega gospodarja, v slavo armade in v blagor domovine.

Potiorek, fcm.

Ta oklic, ki ga je istočasno splošno razglasiti, bo gotovo našel vsepovsodi navdušen odmev. V imenu vseh mi podrejenih vojnih sil sem čestital hrabri balkanski armadi in njenemu zmagovitemu poveljniku k dosežanim sijajnim uspehom, ki so začetek popolnega razgroma trdovratnega sovražnika.

Nadvojvoda Friderik.

Posebno odlikovanje generala Potioreka.

Namestnik predstojnika cesarjeve vojaške pisarne, gm. pl. Marterer, je prispel v glavni stan balkanske armade ter izročil poveljniku fcm. Potioreku cesarjevo lastnoročno pismo in pa podeljeno mu odlikovanje vojaškega zaslužnega križa I. razreda. Cesarjevo lastnoročno pismo se glasi:

„Ljubi fcm. Potiorek!

Z zavestnim in doslednim izvajanjem dobro premišljenih ukrepov ste mogli, združeni s požrtvovalno žilavo vztrajnostjo in junaško hrabrostjo Vaših čet, izvojevati odločilne uspehe ob Drini ter potem prodreti daleč v sovražnikovo deželo. Z velikim zadovoljstvom gledam na Svoje, Vašemu izkušenemu vodstvu zaupane balkanske vojne sile. Izražajoč Vam

Svoje popolno priznanje Vam podeljujem vojaški zaslužni križ prvega razreda z vojno dekoracijo. Božji blagoslov naj Vas spremlja na nadaljnjem Vašem preslavnem potu!

Dunaj, 13. novembra 1914.

Franc Jožef m. p.

Brzjavka nadvojvode Friderika poveljniku balkanske armade.

Vrhovni armadni poveljnik general pehote nadvojvoda Friderik je poslal vrhovnemu poveljniku balkanskih čet fcm. Potioreku to-le brzjavko: V posebno veselje mi je, da morem Vaši ekscelenci iskreno čestitati k Najvišjemu odlikovanju z vojaškim zaslužnim križcem, spojenim z vojno dekoracijo. V tej izredni počastitvi zrem ne samo Najvišje priznanje izrednih zaslug, ki si jih je pridobila Vaša ekscelenca kot odličen poveljnik naših balkanskih čet, marveč tudi znak Namilostivejše zadovoljnosti našega preljubljenega Najvišjega vojnega gospoda z dosedanji čini vrlih naših čet na južnem bojišču, ki so tako srečne, da vidijo svojo obćudovanja vredno odpornost in zaničevanje smrti, kakor tudi svoj brezprimerni elan in svoje junaštvo ovenčano po tolikih težkih urah s sijajnim, polnim uspehom. Prosim Vašo ekscelenco, da izročite Vam podrejenim četam k temu uspehu moje iz srca izvirajoče čestitke. Moje iskrene želje spremljajo Vašo ekscelenco in junaške balkanske čete na nadaljnjem zmagovitem pohodu.

General pehote nadvojvoda Friderik.

Vrhovni armadni poveljnik.

Pregled vojnih dogodkov

od 6. do 13. novembra 1914.

Na južnem bojišču gremo na celi črti naprej. Ob Savi (vzhodno od Šabca) smo 6. t. m. osvojili važno višino Mišar in do sedaj prodrli že do onstran Novega sela. V Podrinju so naše čete osvojile Badovince in Prnjavor in se združile z onimi našimi silami, ki prodirajo južno od Lešnice čez Cer-planino. V naših rokah je cela Mačva in Podrinje, s tem pa tudi izborna betonirana deželna cesta in pa železnica Šabac—Lešnica—Loznica. To železnico hitro popravljamo ter nam bo izvrstno služila za prevažanje čet, municije, živil in drugih potrebščin. Na črti Loznica—Krupanj—Ljubovija so naše čete po hudih bojih vzele Srbom postojanke pri Kostajniku (med Loznico in Krupnjem). Sovražnik se hitro umika proti Ročeljevi (južnovzhodno od Loznice) in Valjevu. V tem zmagovitem pohodu v notranjost Srbije smo vjeli mnogo srbskih vojakov in vplenili veliko topov, strojnih pušk in drugega vojnega blaga. Splošno mnenje je, da bo vojna na Srbskem še pred zimo končana, kakor je to izjavil tudi poveljnik naše južne armade fcm. Potiorek v svojem armadnem povelju.

Na vzhodno-gališkem in bukovinskem bojišču ni posebnih izprememb. V dolini reke Stryj se je vršil boj z nekim sovražnim oddelkom, na katerega so naši streljali z oklopnega vlaka; prišla je na pomoč tudi naša konjenica, nakar je sovražnik zbežal, pustivši na bojišču veliko mrtvih in ranjenih.

Srednjo Galicijo so naše čete izpraznile iz ozirov na velike nove operacije avstrijsko-nemških armad, ki se sedaj pripravljajo. Rusi so čez reko Wislok preko Rzeszowa in Sanoka prodrli do Liska; Przemysl je

zopet obkoljen. Tudi iz Krakova se je moralo izseliti vse civilno prebivalstvo; oblasti so se preselile v Olomuc. Naloga naše severne armade je sedaj v glavnem ta, da čim več ruskih moči pritegne nase (Przemysl!) in jih tako dolgo zadržuje, da Nemčija uspešno dovrši glavni del naloge na francosko-belgijskem bojišču ter se potem z vsemi silami vrže na Ruse in jih v zvezi z nami premaga.

Na Ruskem Poljskem so Rusi prekoračili reko Warty. Ruske poizvedovalne čete so Nemci razpršili pri Kolu in Koninu (blizu poznanske meje ob Warti) ter pri Kozminku (vzhodno od Kališa) in dalje proti zapadu vzhodno od Kališa.

Na Vzhodnem Pruskem skušajo Rusi z velikimi silami prodreti proti Kraljevcu (Königsberg), a so bili doslej še vedno vrženi nazaj.

Na belgijsko-francoskem bojišču so Nemci zadnji teden močno napredovali. Zavzeli so Dixmuiden in južno od tega mesta z velikimi močmi prodrli čez reko Yser. Vzhodni breg te reke je do morja v njihovih rokah. Zapadno od Langhemarcka (sredi med Dixmuidnom in Ypresom) so Nemci z naskokom vzeli prvo črto sovražnih postojank. Tudi vzhodno in južno od Ypresa so Nemci znatno prodrli naprej; Ypres ima vsak hip pasti. Višine severno od Armentieresa so trdno v nemških rokah. Nemci so napredovali tudi na celi nadaljnji črti: zapadno od Lille, pri La Basée, Arrasu, Noyonu ob reki Aisne proti Reimsu, v Argonih, kjer so na zapadnem obronku zavzeli važen kraj Vienne le Chateau in se tako tudi od zapada približali Verdunu, ki je sedaj malone že popolnoma obkoljen; le na jugozapadu je še v zvezi s poljsko armado. Jugozapadno od St. Mihiela so Nemci iztrgali Francozom važno opiralno točko v gozdu Brule.

Turško-ruska vojna. Turčija je sedaj Rusiji tudi formalno napovedala vojno. Kakor poročajo turška uradna poročila, je turška vojska v Kavkazu vseskoz zmagovita ter je vrgla Ruse že iz njihovih drugih postojank; Turki zasledujejo Ruse na celi črti. — Ruske bojne ladje so 7. t. m. obstreljevale mali turški črnorski luki Zunguldak in Kozlu, a so napravile škodo le grškim in francoskim prebivalcem.

Turško-angleška vojna. Turčija je tudi Angliji in Franciji formalno napovedala vojno. Turške čete so že prekoračile egiptovsko mejo in zmagovito prodirajo.

Vojna v kolonijah. 7. novembra je po junaški brambi padel Tsingtau. Japonsko-angleška premoč je bila ogromna; proti 6000 Nemcem v trdnjavi (vmes je bilo tudi več sto naših mornarjev z vojne ladje „Kaiserin Elisabeth“, ki je bila prihitela Nemcem na pomoč) je stalo 60.000 Japoncev in 2000 Angležev s 40 bojuimi ladjami.

Vojna na morjih. Ob čilski obali so 1. t. m. nemške križarke „Scharenhorst“, „Gneisenau“, „Nürnberg“, „Leipzig“ in „Dresden“ napadle enako močno angleško vojno brodovje in potopile veliki angleški oklopni križarki „Monmouth“ in „Good Hope“. Same niso trpele nobene škode. — 3. novembra je nemško brodovje priplulo pred Yarmouth na angleški obali in obstreljevalo obrežne utrdbe, nato so Nemci odpluli brez najmanjše lastne škode. — 9. t. m. je angleška avstralska križarka „Sidney“ pri otokih Kokos v Indijskem oceanu uničila slavnoznano nemško križarko „Emden“, ki je potopila Angležem veliko število trgovskih ladij, ki so vsega skupaj vozile 96.000 ton blaga in je znašala povzročena škoda 40 milijonov. — V reki Rufiji v Nemški vzhodni Afriki so Angleži iz-

sledili nemško bojno ladjo „Königsberg“ in jo zaprli v reko na ta način, da so pred ustjem potopili parnik s premogom. — 12. t. m. je nemški podmorski čoln v višini Dobra potopil angleško topničarko „Niger“.

Ruska bojna fronta.

Nemški listi poročajo na podlagi podatkov, ki jih je priobčil „Ruskij Invalid“, glasilo ruskega vojnega ministrstva, da se ruska vojna fronta razprostira od Baltiškega morja do Bukovine. To je fronta, kakršne v tej ogromni veličini doslej še ne pozna svetovna zgodovina.

Bojna črta se razteza od Gozdya na vzhodu od Memela na pruskih tleh do Jurburga na reki Njemen, na to prestopi na nemško ozemlje v vzhodni Prusiji tako, da se nahajajo mesta Goldap, Lyck, Gradevo in Johannsburg v ruskih rokah.

Na severovzhodu od Mlave se pomakne črta zopet na ruska tla in se razteza vzhodno od Mlave proti Plocku na desnem obrežju reke Visle ter dosega nemško trdnjavo Torn. Torn in vse ozemlje na levem bregu Visle do Wloclawka je v nemških rokah. Od Wloclawka se bojna črta pomika ob varšavski železniški progi do Kutna, od tu pa mimo Lodza v Radom, Anapol, Sandomir, pa doli do Sandok-Liska, kjer reka San prihaja iz Karpatov.

Bojna črta se na to razteza zapadno od reke San, iz česar bi se dalo sklepati, da je Przemysl popolnoma obkrožen od ruskih čet. Dalje pravijo Rusi, da se bojna fronta razprostira od Sambora do Drohobycza in od tu do Husza in Marmaroške Sihote. Takisto zatrjujejo Rusi, da imajo v rokah vse bukovinske soteske do Suczane.

Pri Kutnu je bil vjet varšavski gubernator s štabom.

Berolin, 17. novembra. (Kor. urad.) Med onimi, ki so bili v bitki pri Kutnu vjeti, se nahaja gubernator varšavski pl. Korff s svojim štabom.

Berolin, 17. novembra. (Kor. urad.) „Berliner Tagblatt“ poroča: Varšavski gubernator, baron Korff, se je odpeljal v spremstvu svojega adjutanta v privatnem avtomobilu iz Varšave proti Kutnu, ne da bi vedel, da so Nemci medtem Kutno v ljutem boju že zavzeli. Pri Tarnowu je naletel avtomobil naenkrat na prve čete nemške konjenice. Poskusil je uiti, toda dragonci so ga dohiteli in obkolili. Gubernator se je brez odpora vdal v svojo usodo.

Tedenske novice.

(Dva divjaka.) Dva neznana fanta sta vdrla pred par dnevi oborožena z vilami v Orehovljah pri Kranju v hlev, kjer je spal 17letni hlapec Franc Prusnik, katerega sta neusmiljeno pretepala. Nato sta se podala na bližnji skedenj posestnika Čimžarja, kjer sta napadla tam speča fanta Franca in Leopolda Čimžarja s poleni ter zbežala. Obeh divjakov še do sedaj niso izsledili.

(Pazite na otroke!) 6letno hčerko posestnika Kristana v Petelinju pri Sv. Petru je po nesrečnem naključju sunil starejši brat z nožem v oko, ki je izteklo.

(Požar.) V Koncu, občina Šmihel-Stopiče, je gorelo pri posestniku Ivanu Gazvodi. Škode je 6000 K. — V Štefaun pri Veliki loki sta pogorela posestnika Janez in Nikolaj Zupančič. Škoda je jako velika.

(Maksimalna cena za petrolej v detajlni prodaji.) C. kr. deželna vlada v Ljubljani je določila dne 8. novembra 1914 ceno za petrolej v prodaji na drobno v Ljubljani na 50 vin. za liter, v vseh ostalih krajih na Kranjskem pa na 52 vin. za liter.

(Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani, Prešernova ulica št. 50) prevzema po izvirnih pogojih priglase za subskripcijo na davka prosto 5½% avstrijsko vojno posojilo iz leta 1914., poplačljivo dne 1. aprila 1920, ter posluje kot oficijelno subskripcijsko mesto. Subskripcija prične dne 16. novembra 1914 in se konča v torek dne 24. novembra 1914 ob 12. uri opoldne. Obrazci za prijavo so brezplačno na razpolago in se rade volje podajajo zaželjene zadevne informacije.

(Kletarski tečaji.) V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopnji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakršno se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahkne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgnusnejša pijača! Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky pri državni vzorni kleti v Rudolfovem tekom tekoče zime več trodnevnih kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglaš naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglašiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen. — C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Rudolfovem.

(Obravnave pred deželnoobrambnim divizijskim sodiščem v Ljubljani.) Pred deželnoobrambnim divizijskim sodiščem v Ljubljani so bili dosedaj zaradi razžaljenja veličanstva in zaradi „Živijo Srbija!“ klicev obsojeni: 7. p. m. je tukajšnje vojno sodišče obsodilo Franca Kurent po § 65 a (Živijo Srbija! klici) v desetmesečno poojstreno ječo. 10. septembra je bil obsojen radi razžaljenja veličanstva Jurij Tavčar v štiriletno težko, poojstreno ječo. V glavni razpravi 14. septembra je bil obsojen Matija Pečnik radi klicev Živijo Srbija! v sedemmesečno težko, poojstreno ječo. 15. septembra pa Tomaž Pubnik radi enakega delikta v enoletno ječo, dne 16. septembra je bil obsojen Štefan Perussi radi razžaljenja veličanstva v sedemmesečno poojstreno ječo, 18. septembra pa Demeter Draković radi klicev Živio Srbija! v dveletno težko, poojstreno ječo. 17. septembra je bil obsojen radi Živio Srbija klicev Ivan Simsič v desetmesečno, Marija Klander radi razžaljenja veličanstva v 16 mesečno, 21. septembra pa Karel Vesnigal zaradi po-

novnih klicev: Živio naša Srbija! v enoletno težko, poojstreno ječo. V glavnih razpravah 23. septembra je bil obsojen Anton Tomšič radi razžaljenja veličanstva v dve in polletno težko, poojstreno ječo, Jožef Lukar je bil obsojen zaradi klicev Živio Srbija in radi hujskanja proti avstrijski vladi (avstrijska vlada je tatica) po § 65 k. z. v 2letno težko, poojstreno ječo. 15. septembra je bil obsojen Franc Penko po § 65 k. z. radi klicev: Živio Srbija! Vojska bo, postanemo Srbi! in Proč z Avstrijo! v desetmesečno; 28. septembra Franc Santelli radi razžaljenja veličanstva v šestmesečno in 29. septembra železolivar Jožef Pibar radi klicev: Živio Avstrija! (?), Merda, merda! Polenta, polenta! ki jih je zaklical med nekim mirozovom v Trstu, radi hudelestva po § 65 a k. z. v šestmesečno težko, poojstreno ječo. Pavel Kosmač se je moral 2. septembra zagovarjati radi klicev: Živio Srbija! Proč z Avstrijo! pred vojnim sodiščem. Ker se smatra, da je bil pijan, se je izjavila nepristojnost vojnega sodišča po § 300 vojaškega kazenskega reda, ker je smatralo vojno sodišče za dejanski stan prestopok po § 305 civilnega kazenskega reda. Iz istega razloga je izrazilo vojno sodišče svojo nekompetenco v kazenski zadevi proti Alojziju Rozman radi klica Živio Srbija! 16. septembra je bila obsojena še Marija Probat radi klicev: Živio Srbija! Proč z Avstrijo! v enoletno težko, poojstreno ječo.

(Nabori ali pregledovanje črnovojniov za letnike 1878—1890) se bodo vršili na Sp. Štajerskem po sledečem redu: Celje (mesto) 2. decembra, Celje-okolica od 2. do 23. decembra, Maribor mesto in okolica od 23. novembra do 18. decembra; Brežice od 18. do 30. novembra, Ljutomer od 16. do 26. nov. Ptuj (mesto) 22. novembra, Ptuj-okolica od 22. novembra do 6. decembra, Konjice od 8. do 11. decembra, Slovenjgradec od 13. do 20. novembra. Naknadni nabori za letnike 1894, 1893 in 1892 se bodo vršili za dopolnilni okraj pešpolka št. 87 v Celju dne 15. decembra in za dopolnilni okraj pešpolka št. 47 v Mariboru 15. decembra.

Razne stvari po svetu.

(Kako so urejeni vlaki za ranjence.) Vlaki, ki prevažajo naše ranjence, izgledajo tako-le: Iz navadnega voza prirede bolniško sobo, ki ustreza vsem zahtevam bolniške sobe v kaki bolnišnici. Vlak šteje do 25 voz; 18 voz uporabljajo kot sobe za ranjence. Vozovi so zvezani z varnimi prehodnimi mostiči. Vsi vozovi so zvezani z električnim zvoncem, zvezani s petimi službenimi vozovi; ti so pa med seboj zopet zvezani s telefonom. V prvem vozu je nastanjen poveljnik vlaka, višji zdravnik, ki razpolaga s pisarno. En oddelek je prirejen za jedilnico in zabavališče obema zdravnikoma in za akcesiste. Jedilna miza se rabí tudi za operacije. Zraven tega voza so nosilnice in vse druge potrebščine, ki se v bolniški sobi potrebujejo. Kljub tesnobi se vse lahko takoj dobi. V vsakem vozu stoje štiri postelje; ena na drugi, in sicer služijo kot postelje močne nosilnice, ki so zavarovane proti sunkom. V vsakem vozu je stranišče. Pri vsaki postelji stoji na deski kozarec, pljuvalnik in druge potrebščine. Prirejeno je tako, da si ranjenec lahko sam pomaga in da lahko sam vstane. Na eni strani voza so vrata trdno zaprta, da ni prepaha, druga vrata so lahko odprta. V vsakem vozu stoji moderna, železna peč in je tudi več manjših okenj vrezanih. V vozu, v katerem se kuha, stoji prostorno

ognjišče, na katerem se kuha več jedi; na drugi strani voza stoji miza. V kuhinjski skrambi sta dva mogočna čebra z vodo, več ledenic in veliko živil. Premog vozi drug voz. Voz, v katerem biva strežniško osebje, služi podnevi za jedilnico in zabavališče, ponoči za spalnico.

(Spanje v bitki.) Cesar Napoleon je spal, kadar in kolikor časa je hotel. Spal je največ pet do šest ur. Če se je podal o polnoči v posteljo, se je lahko že čez tri ure zbudil, pozvonil slugi, se oblekel in podal v pisarno, kjer je proučeval poročila svojih ministrov in generalov. V vojski ni opustil svojih navad. Palačni maršal Duroc je videl Napoleona spati, pred in med bitko. Cesar sam je rekel: Spati moram, če tudi bijem tridnevne bitke. Narava zahteva svojo pravico. Vsak trenutek porabim, da spim, kadar in kjer morem. Spanje mu je, kakor je sam rekel, koristilo, da je lahko mirno čakal poročil svojih častnikov in da ga ni potegnil trenutek. Spal je globoko in nemočno. Grof Las-Cases pripoveduje, da so lahko Napoleona zbudili iz spanja kadarkoli, vstal je takoj, ne da bi se na očeh ali na glasu poznalo, da je spal in je jasno izdajal svoja povelja. Čisto lahko je zopet zaspal, kakor da ga niso vzbudili.

(Dosedanje izgube vojnih mornaric.) Po dosedanjih oficijelnih poročilih so izgubile vojskujoče se države skupaj 22 križark, 3 pomožne križarke, 8 torpednih čolnov, 4 topničarke, 4 podmorske čolne in 4 pomožne ladje. Od teh izgub odpade: na Anglijo 10 križark, 1 pomožna križarka, 1 torpedni čoln, 3 podmorski čolni, 3 pom. ladje; na Rusijo 3 križarke, 2 topničarki, 1 pom. ladja; na Francijo 1 torp., 1 topničarka; na Japonsko 1 križarka; na Nemčijo 6 križark, 2 pom. križarki, 6 torp., 1 topničarka, 1 podmorski čoln; na Avstrijo 2 križarki in 1 topničarka.

(Nova Edisonova iznajdba.) Amerikanski listi poročajo o novi iznajdbi Edisona. Zgradil je aparat, s katerim se omogoči, da ostanejo lahko podmorski čolni do enega meseca pod vodo. Aparat pripravlja kisik iz morske vode in je podoben ribjemu ušesu.

(Fakir na evropskem bojišču.) Švicarski časopisi poročajo, da je med indijskim vojaštvom, ki se bori na Francoskem, tudi neki fakir. Eden poročevalec ga je videl severno od Arraka. O tem fakirju so vojaki pripovedovali prave čudeže. Mož je velik in suh in ima vpadle asketske oči. Ves dan sedi ali stoji blizu svojega gospodarja zatopljen v svoje misli. Ne motijo ga ne granate, ne pokanje pušk. A kadar dobi kako povelje ali kadar mora prisostvovati bitki, tedaj postane drug človek. V njem se vzbudi apostol. Prezirač vsako nevarnost, hiti tedaj vedno med prve vrste. Indijski vojaki ga silno spoštujejo, da, obožujejo ga, ter pripovedujejo o njem čudežne stvari. Pravijo, da je hodil že po razbeljenem železu in po ostrih nožih ter se bičal do skrajnosti, ne da bi ostala na njegovem telesu le najmanjša sled. Vojaki so prepričani, da fakirja sploh ni mogoče raniti. Omenjeni švicarski časnikar je prisostvoval boju, katerega se je udeležil tudi fakir. Nemci so strahovito streljali na nasip, za katerim so stali Indijci in naposled so napravili juriš z bajonetami. Pozicija bi bila gotovo prišla v nemške roke, da ni prihitelo na pomoč angleško vojaštvo. Za nasipom so bili sami mrličji in ranjenci; en sam človek ni bil ranjen — fakir. Vsem je bilo to nerazumljivo, izvzemši Indijcem, katerim je to le nov dokaz, da je fakir sploh neranljiv.